

Система конституційних прав людини і громадянина в Україні охоплює теоретично максимально всеосяжний спектр прав і свобод у виборі способів і засобів життєдіяльності кожної людини, що проживає чи перебуває в нашій країні. І це, безумовно, позитивне надбання нашого суспільства. Однак практична реалізація та захист цих прав і свобод майже щоразу наштовхуються на значні перепони і перешкоди, що мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер та є підґрунтям для невирішених проблем у цій сфері [1, с. 296]. Однак, найбільшого розвитку набули громадянські та політичні права і свободи, серед яких право на свободу світогляду і віросповідання, право на рівний доступ до державної служби, право обирати та бути обраним, право на мирні зібрання тощо [3]. Разом з цим, зважаючи на статистичні показники звернень громадян України до європейських судових установ, можемо констатувати, що держава сьогодні не виробила ефективного комплексу заходів щодо гарантування таких конституційних прав як право на життя, освіту, працю, соціальний захист, охорону здоров'я тощо.

Однак, для ефективної охорони і захисту прав та свобод, необхідно не тільки активізувати діяльність органів публічної влади, а й сприяти розвитку громадянського суспільства. До проблем реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні в контексті розвитку правової держави можна також віднести наступні аспекти: незадовільний рівень правової свідомості та культури у суспільстві; низький рівень виховного впливу держави на громадян, а також самовиховання; недостатній рівень самостійності та незалежності законодавчої, виконавчої та судової гілок влади; низький рівень професіоналізму та компетентності у сфері публічного управління, а також його залежність від індивідуальних або групових інтересів.

Отже, проголосивши в Основному законі суспільства і держави, що Україна є демократичною, правовою та соціальною, законодавець визначив відповідні напрями розвитку, які у сучасних умовах підсилюються впливом міжнародних стандартів захисту прав і свобод людини і громадянина. Так, у нашій державі визначено достатньо широкий комплекс прав і свобод, гарантовано механізм їх реалізації, охорони та захисту. Однак, складний процес реформування суспільного та політичного життя, значно гальмує розвиток механізмів забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

1. Кириченко Ю.В. Актуальні проблеми конституційно-правового регулювання прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні в контексті європейського досвіду. Монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 538 с.

2. Лазарева М.Д. Стан забезпечення прав людини в Україні на сучасному етапі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. С. 51-53.

3. Пільгун Н.В., Вінчук О.Ю. Проблеми реалізації та захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2018. № 1(17) URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18pnhvu.pdf>.

4. Тімашов В.О. Роль соціально-правової держави в забезпеченні прав і свобод людини. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Правознавство*. 2013. №5-6 (70-71). С. 210-216.

Наливайко Олег Іванович
старший науковий співробітник
секретаріату Вченої ради,
кандидат юридичних наук, доцент

Разнатовська Анастасія Дмитрівна
студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Головний ресурс країни – люди, яким потрібні права і свободи своєї держави. Головне завдання громадянського суспільства – вирішити протиріччя між індивідуальними та суспільними інтересами і потребами, вирішення цих проблем можна побачити в розвитку демократичного суспільства.

Захист прав людини має бути одним з провідних напрямків діяльності Європейського союзу,

головною метою і принципами, закріпленими саме в установчих документах цієї держави. Принципи, закріплені в цих договорах, повинні включати свободу, демократію, повагу честі і гідності та верховенство права.

Обов'язковість цих принципів повинна бути закріплена в конституції, а також шанобливо виконувати ці базові норми в повсякденному житті, це стосується абсолютно всіх країн, які хочуть вступити в ЄС. Головним ресурсом країни є люди, які потребують прав і свобод з боку своєї держави [1].

Щодо законодавчої основи забезпечення принципів захисту прав людини в Європейському союзі становлять: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 4 листопада 1950 року., Загальна декларація прав людини., Європейський суд з прав людини [2].

Проблемі питання гарантування принципів захисту прав людини в праві Європейського Союзу, приділили увагу цьому питанню такі науковці: Мазур М. В., Мартинов А.Ю., Мармазов В. Є., Губерський Л. В., Задорожній О. В., Буткевич О.В., Скринька Д. В., та ін. Ці автори зосередили увагу на реалізацію виконання принципів захисту прав в країнах Європейського Союзу, а також на виконання Конвенції з прав людини.

Відповідно до юридичної природи та характеру прав Stauder, вони повинні захищатися на території ЄС [3]. 1. Функціональні права, які випливають з установчих договорів і є необхідними для функціонування внутрішнього ринку. їх не виділено в окремий розділ чи главу, а розпорошено в текстах установчих договорів (зокрема, ст. 45 ДФЄС – право приймати реально запропоновану роботу, право залишатися на території держави-члена після завершення трудової діяльності або ст. 339 ДФЄС – охорона комерційної і професійної таємниці). 2. Спеціальні права – це друга група прав, пов'язана з правовими нормами, внесеними до правопорядку Маастрихтським договором. Ідеться про інститут європейського громадянства та передбачені ним основні права та свободи громадян Союзу. 3. Загальні права людини – це третя група прав людини, які розуміють у тому сенсі, що надається цьому поняттю як у міжнародному, так і внутрішньодержавному праві [4]. Окрім того, що на конституційному рівні ці пункти запроваджені, але гострою проблемою є саме забезпечення цих прав, які містяться у міжнародних конвенціях з захисту прав людини. Основним компонентом гарантування прав і свобод громадян Європейського союзу є забезпечення достатнього рівня безпеки громадян своєї країни, а також безпосереднє виконання функцій держави на законодавчому рівні, що є одним з прямих обов'язків за чинним законодавством і встановленими в Конвенції нормами.

Підводячи підсумок, можна цілком відкрито сформулювати свою думку про принципи захисту прав людини в країнах Євросоюзу, їх реалізації, а також формування цієї Конвенції, що стала однією з вирішальних ступенів становлення демократично зрілої держави. А також забезпечення кращого захисту своїх громадян на законодавчому рівні та розвиток країн цього Союзу.

1. Буроменський М. В. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. Міжнародне право в документах. Х.: Видавництво Національного університету внутрішніх справ, 2003. с. 23–36.

2. Мазур М. В. Тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод Європейським судом з прав людини та судами України : навчальний посібник. Луганськ, 2006.

3. Бажан М. П. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950. Юридична енциклопедія. К.: Українська енциклопедія. 2004.

4. Рабінович П. М., Раданович Н. М. Європейська конвенція з прав людини: проблеми національної імплементації (загальнотеоретичні аспекти): Л. : Астрон, 2002. 192 с.

5. Задорожній О. В., Буткевич О. В. Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод. Українська дипломатична енциклопедія : у 2-х т. К. : Знання України, 2004. Т. 1. 760 с.